

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av 6 kap. i kyrkolagen och upphävande av 19 § i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av 6 kap. i kyrkolagen och upphävande av 19 § i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (RP 160/2016 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Joni Hiitola, undervisnings- och kulturministeriet
- jurist Timo von Boehm, Kyrkostyrelsen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Kyrkans arbetsmarknadsverk
- Kirkon alan unioni ry
- Kyrkliga sektorn rf.

Inget yttrande av

- finansministeriet
- Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att kyrkolagen ändras så att avgångsåldern för tjänsteinnehavare vid en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel och kyrkostyrelsen höjs stegvis från nuvarande 68 år till 70 år. Ändringen motsvarar de ändringar av arbetspensionslagarna som träder i kraft vid ingången av 2017 och genom vilka pensionsåldern och åldersgränsen för pensionstillväxt höjs. Motsvarande ändring har gjorts i arbetsavtalslagen, lagen om kommunala tjänsteinnehavare och statstjänstemannalagen.

Det föreslås också att möjligheterna för tjänsteinnehavare som inte omfattas av kyrkans tjänstekollektivavtal att söka ändring ska utökas. Till kyrkolagen fogas en bestämmelse om förbud för tjänsteinnehavare som är fackligt anslutna att söka ändring genom besvär i ärenden som gäller an-

Betänkande FvUB 16/2016 rd

ställningsvillkor. Motsvarande bestämmelse i lagen om den evangelisk-lutheriska kyrkans tjänstekollektivavtal upphävs.

Dessutom föreslås att det till kyrkolagen fogas en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna om dröjsmålsränta i räntelagen ska tillämpas på fordringar som grundar sig på tjänsteförhållandet för tjänsteinnehavare vid en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel och kyrkostyrelsen. Förslaget motsvarar de ändringar som gjorts i statstjänstemannalagen och lagen om kommunala tjänsteinnehavare.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I 6 kap. i kyrkolagen föreslås det ändringar som gäller avgångsåldern för tjänsteinnehavare och möjligheterna för tjänsteinnehavare som inte omfattas av kyrkans tjänstekollektivavtal att söka ändring. Dessutom föreslås lagens 6 kap. bli kompletterat med en bestämmelse om dröjsmålsränta på en fordran som grundar sig på ett tjänsteförhållande. Utskottet anser att ändringarna behövs och fyller sitt syfte.

Avgångsåldern för tjänsteinnehavare föreslås stegvis bli höjd från 68 år till 70 år så att den motsvarar de ändringar i arbetspensionslagarna som träder i kraft i början av 2017. Motsvarande ändringar har gjorts tidigare i arbetsavtalslagen (55/2001), lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) och statstjänstemannalagen (750/1994). Enligt 6 kap. 48 § 1 mom. 6 punkten i den gällande kyrkolagen upphör ett tjänsteförhållande utan uppsägning och uppsägningstid vid utgången av den kalendermånad under vilken en tjänsteinnehavare fyller 68 år, om inte det med tjänsteinnehavaren avtalas om förlängning för viss tid av tjänsteförhållandet. Enligt 6 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (261/2008) har en arbetstagare rätt till ålderspension, invalidpension, arbetslöshetspension, deltidspension och rehabiliteringsförmåner enligt samma bestämmelser som en arbetstagare som är anställd hos staten. Det att avgångsåldern bestämts vara 68 år grundar sig på bestämmelsen om flexibel pensionsålder, som är 63—68 år enligt lagen om statens pensioner (1295/2006).

Pensionsåldern och åldersgränsen för pensionstillväxt höjs stegvis genom de ändringar av arbetspensionslagarna som träder i kraft vid ingången av 2017. Utskottet finner det behövt att se över kyrkans bestämmelser om avgångsålder på motsvarande sätt. Bestämmelser om pensionsskydd för anställda hos Kevas medlemssamfund, staten, evangelisk-lutherska kyrkan och Folkpensionsanstalten ingår i fortsättningen i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016). Den lägsta åldern för ålderspension höjs i den lagen från 63 till 65 år. Samtidigt höjs den övre åldersgränsen för pensionstillväxt stegvis till 70 år. När pensionslagen för den offentliga sektorn träder i kraft upphävs de nämnda pensionslagarna för staten och den evangelisk-lutherska kyrkan.

I propositionen föreslås det preciseringar i rätten att söka ändring för en tjänsteinnehavare i ärenden som gäller anställningsvillkor som regleras genom tjänstekollektivavtalet. I 19 § i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974) föreskrivs det om förbud mot att söka ändring i ett beslut som gäller anställningsvillkor som regleras genom tjänstekollektiv-

Betänkande FvUB 16/2016 rd

avtalet, om tjänsteinnehavaren eller tjänsteinnehavarföreningen har rätt att inleda ärendet hos arbetsdomstolen. I rättspraxis har man enligt propositionsmotiven i fråga om motsvarande bestämmelse om kommunala tjänsteinnehavare ansett att förbudet mot att överklaga inte gäller en tjänsteinnehavare som står utanför tjänstekollektivavtalet och som inte har rätt att kräva att en förening som är part i ett tjänstekollektivavtal att väcka talan vid arbetsdomstolen för hans eller hennes räkning och som inte heller har subsidiär rätt att väcka talan vid arbetsdomstolen. Också biträdande justitiekanslern har fäst uppmärksamhet vid detta i sin beslutspraxis. Bestämmelsen föreslås bli kompletterad med ett uttryckligt omnämnande av att förbudet mot att överklaga inte gäller tjänsteinnehavare som står utanför tjänstekollektivavtalet. Samtidigt flyttas bestämmelsen från lagen om kyrkans tjänstekollektivavtal och blir nytt 3 mom. i 6 kap. 72 § i kyrkolagen.

Det föreslås att det för tjänsteinnehavare som står utanför tjänstekollektivavtalet nu på författningsnivå ska öppnas en ny väg för omprövning och ändringssökande genom att en bestämmelse om detta fogas till 6 kap. i kyrkolagen. Utskottet konstaterar att en liknande ändring tidigare har gjorts i statstjänstemannalagen och i lagen om kommunala tjänsteinnehavare. De tjänsteinnehavare som omfattas av tjänstekollektivavtalet och de som står utanför det är efter ändringen i en likvärdig ställning, och båda kan få ett beslut som gäller dem själva prövat av domstol på det sätt som förutsätts i 21 § i grundlagen. Ändringen förtydligar lagstiftningen.

Vid dröjsmål med betalningen av en fordran som grundar sig på ett tjänsteförhållande ska det i fortsättningen betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/1982). Det innebär att bestämmelserna om dröjsmålsränta i räntelagen tillämpas på en försenad betalning av en tjänsteinnehavares fordran, exempelvis lön eller annan förmån som betalas på basis av anställningsförhållande, då denna grundar sig på ett tjänsteförhållande till en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel eller kyrkostyrelsen. Bestämmelserna tillämpas enligt propositionen också då arbetsgivaren av en tjänsteinnehavare återkräver lön eller någon annan ekonomisk förmån som betalats utan grund. Förslagen motsvarar också i detta avseende de ändringar som tidigare har gjorts i statstjänstemannalagen och i lagen om kommunala tjänsteinnehavare.

Den sistnämnda ändringen förbättrar enligt propositionsmotiven tjänsteinnehavarnas rättsliga ställning och främjar likabehandling av tjänsteinnehavare och anställda i arbetsavtalsförhållande. Efter att de föreslagna ändringarna trätt i kraft kommer anställningsförhållandets art inte längre att ha någon betydelse för om en person har rätt till dröjsmålsränta eller är skyldig att betala dröjsmålsränta när en betalning som grundar sig på anställningsförhållandet är försenad.

Med hänvisning till propositionen och det som sägs ovan anser utskottet att förslagen är behövliga och ändamålsenliga.

Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 160/2016 rd utan ändringar.

Betänkande FvUB 16/2016 rd

Helsingfors 27.10.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Elsi Katainen cent
medlem Kari Kulmala saf
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Mari-Leena Talvitie saml.

Sekreterare var

riksdagssekreterare Henri Helo.